

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณา
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ.พ. ๑/๒๕๕๙

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

เหตุผล

โดยที่การทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดิน เป็นจำนวนมาก และจากการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างจริงจังส่งผลให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเข้าสู่ศาลมากขึ้น สมควรจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
มีเนื้อหารวมจำนวน ๒๐ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค และ

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

กำหนดบทนิยามคำว่า “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะมิชอบหรือความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(๑) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

(๒) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ หรือให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ หรือการใช้อิทธิพล เพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด

(๓) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ หรือกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

(๔) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) ไม่ว่าจะในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

(๕) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุรั่วรอยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๖) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๗) กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (๑) ถึง (๖)

แต่ไม่ให้รวมถึง

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๓)

๒. กำหนดให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ส่วนจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา โดยยกฐานะแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาชั้นเป็นศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและให้มีเขตอำนาจพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี

และจังหวัดปทุมธานี สำหรับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจศาลดังกล่าว ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่จะรับหรือไม่รับพิจารณาพิพากษาคดี (ร่างมาตรา ๕)

๓. กำหนดให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคส่วนจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลและกำหนดที่ตั้งศาลในเขตศาลนั้นไว้ด้วย (ร่างมาตรา ๖)

๔. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๗)

๕. กำหนดมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๘)

๖. กำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีใดอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ และเมื่อประธานศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยอย่างไรแล้วให้ถือว่า คำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๙)

๗. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๐)

๘. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นอื่น ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแทนได้ในกรณีที่จำเป็น โดยให้ศาลชั้นต้นที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าวนำวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไปใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล (ร่างมาตรา ๑๑)

๙. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกไปนั่งพิจารณาที่ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นได้โดยจะใช้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลนั้นเองหรือของศาลชั้นต้นที่ไปนั่งพิจารณาทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๑๐. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้ (ร่างมาตรา ๑๓)

๑๑. กำหนดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ให้แต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมาแล้ว และตำแหน่งผู้พิพากษา ให้แต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (ร่างมาตรา ๑๔)

๑๒. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นได้แต่ต้องไม่เกินสามคน (ร่างมาตรา ๑๕)

๑๓. กำหนดให้ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาและศาลชั้นต้นอื่นยังคงมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป (ร่างมาตรา ๑๖)

๑๔. กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางเมื่อเปิดทำการแล้ว ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการที่แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางนั้นด้วย และกำหนดให้คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลชั้นต้นนั้นยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๑๗)

๑๕. กำหนดให้ในวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งในแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปจนกว่าจะมีผู้มาดำรงตำแหน่งตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๑๘)

๑๖. กำหนดให้ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตในท้องที่นั้นด้วย และโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคนั้น เช่นเดียวกับการยื่นฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ โดยให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไป

ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลชั้นต้นแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะเห็นสมควร และกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องไว้มีอำนาจออกหมายขังหรือปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๙)

๑๗. กำหนดให้บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๒๐)

บทวิเคราะห์ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

ข้อดี

๑. การกำหนดให้มีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จะเป็นการปฏิรูปโครงสร้างระบบจัดคอร์รัปชัน ช่วยแก้ปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทยและทำให้องค์กรตุลาการสามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในคดีที่มีการกระทำอันเป็นการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และภาคเอกชน

๒. การพิจารณาคดีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค จะดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยตุลาการที่มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี จึงทำให้การพิจารณาคดีดังกล่าว ดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้น สารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มกราคม ๒๕๕๙

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิติ ผาสุข	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาว สุธีรา จินายน	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาว พันธุ์ทิพา หอมทิพย์	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกานต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวกาญจนา พาลดีหลุด	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๑

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. - ๑ -
- สาเหตุของการทุจริต - ๔ -
- แนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย - ๘ -
- ผลการจัดอันดับคอร์รัปชันโลกปี ๒๕๕๗ ไทยได้ที่ ๘๕ จาก ๑๗๕ ประเทศ
ได้ ๓๘ คะแนน จาก ๑๐๐ - ๑๒ -

ภาคผนวก

: ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๑)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. (๙)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๒ เหตุผล

โดยที่การทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก และจากการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังส่งผลให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นสู่ศาลมากขึ้นสมควรจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๖.๑ กำหนดบทนิยามคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค และ

กำหนดบทนิยามคำว่า “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะมีความผิดหรือความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(๑) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

(๒) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ หรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ หรือการใช้อิทธิพล เพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด

(๓) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ หรือกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

(๔) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

(๕) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๖) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๗) กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (๑) ถึง (๖)

แต่ไม่ให้รวมถึง

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค

“คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะมิชอบหรือความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(๑) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

(๒) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ หรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ หรือการใช้อิทธิพล เพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด

(๓) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ หรือกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

(๔) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) ไม่ว่าจะในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

(๕) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุรั่วรัวผิปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิปกติ

(๖) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๗) กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (๑) ถึง (๖)

ความในวรรคหนึ่งมิให้รวมถึง

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

๖.๒ กำหนดให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ส่วนจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา โดยยกฐานะแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาชั้นเป็นศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและให้มีเขตอำนาจพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี สำหรับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจศาลดังกล่าว ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่จะรับหรือไม่รับพิจารณาพิพากษาคดี (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางโดยยกฐานะแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาชั้นเป็นศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี แต่บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นนอกเขตของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะยื่นฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่จะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตศาลไว้พิจารณาพิพากษาหรือได้รับโอนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคหรือศาลชั้นต้นอื่นภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ นอกเขตศาลได้ตามที่เห็นสมควร

๖.๓ กำหนดให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคส่วนจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลและกำหนดที่ตั้งศาลในเขตศาลนั้นไว้ด้วย (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคขึ้น และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลและกำหนดที่ตั้งศาลในเขตศาลนั้นไว้ด้วย

๖.๔ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๖.๕ กำหนดมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา

๖.๖ กำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีใดอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ และเมื่อประธานศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยอย่างไรแล้วให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ในกรณีที่มีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ศาลนั้นรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวแล้วเสนอปัญหานั้นให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

๖.๗ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบโดยอนุโลม

๖.๘ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นอื่นดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแทนได้ในกรณีที่ยจำเป็น โดยให้ศาลชั้นต้นที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าวนำวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไปใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีความจำเป็น ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นอื่นดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแทนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลชั้นต้นที่ได้รับแต่งตั้งนำวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไปใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น

๖.๙ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกไปนั่งพิจารณาที่ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นได้โดยจะใช้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลนั้นเองหรือของศาลชั้นต้นที่ไปนั่งพิจารณาทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ การนั่งพิจารณาและการพิพากษาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะกระทำในศาลนั้นเองหรือ ณ ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นก็ได้ ในกรณีไปนั่งพิจารณาหรือพิพากษาคดีที่ศาลชั้นต้นอื่น จะให้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือของศาลชั้นต้นนั้นทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้

๖.๑๐ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจ
ออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้ (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกหมายอาญาและ
หมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่งบัญญัติไว้

๖.๑๑ กำหนดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ให้แต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมาแล้ว และตำแหน่งผู้พิพากษา ให้แต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่
ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทุกศาล ให้มีผู้พิพากษา
หัวหน้าคณะศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
หัวหน้าศาลและผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่
ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

๖.๑๒ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญา
คดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนและรองอธิบดีผู้พิพากษา
ศาลละหนึ่งคน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มี
รองอธิบดีผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นได้แต่ต้องไม่เกินสามคน (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดี
ทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนกับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษา
ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีรองอธิบดี
ผู้พิพากษามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้

๗. บทเฉพาะกาล

๗.๑ กำหนดให้ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและ
ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้แผนกคดีทุจริตและประพฤติ
มิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาและศาลชั้นต้นอื่นยังคงมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
ทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาและศาลชั้นต้นอื่นยังคงมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป

๗.๒ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางเมื่อเปิดทำการแล้ว ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางนั้นด้วย และกำหนดให้คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลชั้นต้นนั้นยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ เมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางนั้นด้วย

บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลชั้นต้นนั้นยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ

๗.๓ กำหนดให้ในวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งในแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปจนกว่าจะมีผู้มาดำรงตำแหน่งตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ ในวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งในแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปจนกว่าจะมีผู้มาดำรงตำแหน่งตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

๗.๔ กำหนดให้ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตในท้องที่นั้นด้วย และโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคนั้นเช่นเดียวกับการยื่นฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ โดยให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลชั้นต้นแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะเห็นสมควร และกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องไว้ มีอำนาจออกหมายขังหรือปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตในท้องที่นั้นด้วย และโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคนั้นเช่นเดียวกับการยื่นฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ ให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลชั้นต้นแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะเห็นสมควร

ให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องไว้ มีอำนาจออกหมายขังหรือปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

๗.๕ กำหนดให้บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ สผ (สปท) ๐๐๐๑(๑)/๑๙ ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ กราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอ (๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลป้องกันประมาททุจริตและวิธีพิจารณาคดีป้องกันประมาททุจริต พ.ศ. (๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนจากการทุจริต พ.ศ. และ (๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. รวม ๓ ฉบับ โดยเรียงลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๔๕๗๑๗ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลคดีทุจริตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ส่วนบทบัญญัติที่ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้นำไปตรวจพิจารณาร่วมกับร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สำหรับร่างพระราชบัญญัติตาม (๒) และ (๓) นั้น ยังอยู่ในระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งหากได้ดำเนินการแล้วเสร็จจะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. นี้มีผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำเป็นบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีฐานะเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ได้แก่ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและตามที่กฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๒. ข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

-ไม่มี-

๓.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. แล้วสรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑ กำหนดวันใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๓.๒ กำหนดบทนิยามคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” และ “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” (ร่างมาตรา ๓)

๓.๓ กำหนดให้การจัดตั้งศาลและความเชื่อมโยงกับพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยยกฐานะแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาและจัดตั้งขึ้นเป็นศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคขึ้น โดยกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ร่างมาตรา ๖ และร่างมาตรา ๑๐)

๓.๔ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตตลอดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคมีเขตตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการ โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๕ วรรคสอง ร่างมาตรา ๖ และร่างมาตรา ๗)

๓.๕ กำหนดมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา และให้ประธานศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีใดอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ (ร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙)

๓.๖ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นได้ แต่ต้องไม่เกินสามคน (ร่างมาตรา ๑๕)

๓.๗ กำหนดแต่งตั้งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ โดยให้แต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมาแล้ว และแต่งตั้งผู้พิพากษา โดยให้แต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (ร่างมาตรา ๑๔)

๓.๘ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกไปนั่งพิจารณาที่ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นได้โดยจะใช้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลนั้นเองหรือของศาลชั้นต้นที่ไปนั่งพิจารณาทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๓.๙ กำหนดบทเฉพาะกาลในกรณีที่ยังไม่ได้เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ศาลชั้นต้นที่มีอยู่พิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไปได้ และกรณีเมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลชั้นต้นที่มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบค้างพิจารณาอยู่คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๑๖ ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๙ และร่างมาตรา ๒๐)

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. มีวัตถุประสงค์
เป็นการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วยศาลอาญาคดีทุจริตและ
ประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษา
คดีทุจริตและประพฤติมิชอบและตามที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีองค์กรตุลาการ
ที่จะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในคดีที่มีการกระทำอันเป็นการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และภาคเอกชน ซึ่งปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ส่งผลกระทบต่อ
เสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอันตรายต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมี
องค์กรตุลาการที่พิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อให้คดีความดังกล่าว ดำเนินไปด้วย
ความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันวาคม ๒๕๕๘

สาเหตุของการทุจริต*

“การทุจริต” เป็นภัยร้ายแรงสำคัญที่ทำให้ลายความมั่นคงของชาติ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนรวมถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ และถูกต้องชอบธรรม

ความหมายเกี่ยวกับการทุจริต คำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑(๑) หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

คำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ หมายถึง “การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

สาเหตุของการทุจริตประกอบด้วย

๑. การขาดคุณธรรม

ผู้ที่ทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงกล่าวได้ว่าเป็นผู้ขาดคุณธรรม คุณธรรมที่ขาดได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความละเอียดรอบคอบ และเกรงกลัวบาป ความกตัญญูกตเวที

ในสมัยก่อนความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษ ถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน คนที่ขาดความซื่อสัตย์สุจริตถือว่าเป็นคนไม่ดี เป็นคนที่ไม่ควรคบ เป็นคนที่ไม่ควรเอาเข้ามาทำงาน

ในพระพุทธศาสนา ความซื่อสัตย์สุจริตหรือสังจะถือเป็นหลักธรรมที่สำคัญ เป็นหลักธรรมที่สอดแทรกอยู่ในข้อแรกของขรรยาวาสธรรม ๔ ในข้อ ๒ ของอริยฐานธรรม ๔ ในข้อ ๔ ของเบญจธรรม ๕ ในข้อ ๗ ของบารมี ๑๐

สังจะ หมายถึง ความจริง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ผู้มีสังจะจะต้องมีความจริงต่อคำพูด การกระทำ หน้าที่และบุคคล คือจะต้องพูดจริง ทำจริง ซื่อตรงต่อหน้าที่ มีความจริงใจต่อผู้อื่น ผู้มีสังจะ จะต้องมีความจริงต่อคำพูด การกระทำ หน้าที่ และบุคคล คือจะต้องพูดจริง ทำจริง ซื่อตรงต่อหน้าที่ที่มีความจริงใจต่อผู้อื่น ผู้มีสังจะจะไม่เป็นผู้ทุจริตไม่ว่าในกรณีใดๆ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า ผู้ทรงก่อตั้งกองเสือป่าและกองลูกเสือ ได้ทรงอบรมสั่งสอนให้เสือป่าและลูกเสือยึดมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ได้พระราชทานคำขวัญแก่เสือป่าและลูกเสือว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

หิริ หรือความละเอียดรอบคอบและโอตตปปะความเกรงกลัวบาปถือเป็นธรรมคัมครองโลก (โลกบาล) ทำให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย ก่อนนี้คนไทยส่วนใหญ่เชื่อในเรื่องบุญบาป เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม เชื่อในเรื่องสังสารวัฏ การเวียนว่ายตายเกิด

* ที่มา : สาเหตุของการทุจริต, เข้าถึงข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ www.nakhonnayok.go.th/ppisnayok/KPI14.doc.

จึงเป็นผู้มีหิริโอตตปปะ ไม่มีฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่ในปัจจุบันคนจำนวนไม่น้อยโดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษา จากต่างประเทศมักจะไม่เชื่อในเรื่องบุญและบาป ไม่เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม จึงขาดหิริโอตตปปะ ทำการทุจริต ทำความชั่วกันมากขึ้นและถือว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิต เมื่อสังคมและโลกขาดหิริโอตตปปะ เป็นธรรมเครื่องคุ้มครอง สังคมและโลกจึงขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีความเดือดร้อนสับสนวุ่นวาย ยิ่งขึ้น

๒. การขาดอุดมการณ์และอุดมคติ

อุดมการณ์ หมายถึง อุดมคติอันสูงส่งที่จูงใจมนุษย์ให้พยายามบรรลุถึง

อุดมคติ หมายถึง จินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดีความงาม และความจริงใจ ทางใดทางหนึ่ง ที่มนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน

คนที่มีอุดมการณ์หรืออุดมคติจะเป็นผู้มีเป้าหมายของชีวิตและจะดำเนินชีวิตด้วยอุดมการณ์ หรืออุดมคติ คือคุณธรรม ความดี ผิดกับผู้ที่ไม่มีอุดมการณ์หรืออุดมคติ ที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ตน ได้รับประโยชน์ว่าการกระทำนั้นจะผิดและไม่ถูกต้องตามศีลธรรม

ผู้ที่จะทำงานให้ได้ผลและประสบความสำเร็จ จึงต้องมีคุณธรรมที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ความกระตือรือร้น ความบริสุทธิ์ใจ และความมีอุดมคติ

อุดมการณ์หรืออุดมคติจึงมีความสำคัญ ดังนี้

(๑) ทำหน้าที่เป็นเป้าหมายของชีวิต

(๒) เป็นพลังผลักดันให้พยายามทำงานจนได้รับความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย

(๓) ทำให้จิตใจมั่นคงอยู่ในคุณธรรมความดี ในการทำงานเพื่อสังคมและประโยชน์ส่วนรวม

ผู้ที่มีอุดมคติจึงได้เปรียบผู้ที่ไม่มีอุดมคติ เพราะมีอุดมคติซึ่งเปรียบเสมือนแสงสว่างที่นำทาง ให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ส่วนผู้ที่ไม่มีอุดมคติเหมือนคนที่ขาดแสงสว่างเป็นผู้ที่ตกอยู่ในความมืด คือ มีใจที่มืดบอด เขาอาจจะมีเงิน มีตำแหน่งที่สูง มีอำนาจวาสนา แต่เขาอาจจะไม่มีความสุข ความผิดและความชั่วที่เขาทำอาจจะเป็นไฟที่เผาผลาญจิตใจของเขาให้ร้อนรนเหมือนนรกที่อยู่ในใจ และเมื่อกรรมชั่วให้ผล เขาจะได้รับผลกระทบตามกรรมที่เขาได้ทำไว้อย่างแน่นอน เหมือนคนกินขนมหวาน ที่เจือด้วยยาพิษ トラบไตที่ยาพิษยังไม่ให้ผลเขาก็จะได้รับคามหวานจากขนม

๓. มีค่านิยมที่ผิด

ในปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนไปจากเดิม ก่อนนี้เราเคยยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต แต่ในปัจจุบันเรากลับยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับความคิดจิตใจของคน ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมมีข้อความดังนี้

“ในบ้านเมืองเราทุกวันนี้มีเสียงกล่าวกันว่า ความคิดจิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม ความประพฤติที่เป็นความทุจริตหลายอย่างมีทำที่จะกลายเป็นสิ่งที่คนทั่วไปพากันยอมรับและสมยอม ให้กระทำกันได้เป็นธรรมดา สภาพการณ์เช่นนี้ย่อมทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีดมัวลงไป เป็นปัญหาใหญ่ที่เหมือนกระแสน้ำอันไหลเข้ามาท่วมทั่วไปหมด จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการช่วยกัน ผันคลื่นที่กล่าวนั้น

ในการดำเนินชีวิตของเรา เราต้องขมใจไม่กระทำสิ่งใดๆ ที่เรารู้ผิดด้วยใจจริงว่าชั่วว่่าเสื่อม เราต้องฝืนต้องห้ามความคิดและความประพฤติทุกอย่างที่รู้สึกว่่าขัดกับธรรมะ เราต้องกล้าและบากบั่นที่จะกระทำสิ่งที่เราทราบว่่าเป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรมถ้าเราช่วยกันทำเช่นนี้ได้จริง ๆ ให้ผลของความดีบังเกิดให้มากขึ้น ๆ ก็จะช่วยค้ำจุนส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมลงไป และจะช่วยให้พินคินดีขึ้นเป็นลำดับ”

ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนชื้อเป็นคนเชื่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบุญและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

๔. ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม

บุคคลใดที่มีอำนาจและมีความโลภเห็นแก่เงิน ก็ย่อมจะคอร์รัปชัน การมีอำนาจอย่างเดียว จึงไม่ทำให้คนทุจริต แต่การมีอำนาจโดยมีความโลภเห็นแก่เงิน จึงทำให้คนทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง

กรณีตัวอย่างข้าราชการที่มีอำนาจเป็นจำนวนมากที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการรับใช้แผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีประวัติต่างปร้อยในเรื่องการทุจริต อาทิ จอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) เป็นผู้บัญชาการทหารบกคนแรก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับการยกย่องว่่าเป็นทหารเสือหนักแน่นมั่นคง ถือความซื่อสัตย์ ความกตัญญูแลความจงรักภักดีที่ซื่อตรงต่อหน้าที่ โดยไม่มีประวัติต่างปร้อยในเรื่องใดทั้งสิ้น

ท่านได้ปฏิบัติตามคำสอนของบิดาของท่าน คือ พระยาสุรศักดิ์มนตรี (แสง ชูโต) อย่างเคร่งครัด คำสอนของบิดาของท่านมี ๓ ข้อ ดังนี้

- (๑) ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้อง ทั้งผู้มีคุณที่ได้อุปการะมาแล้ว
- (๒) เมื่อได้ทำความผิดสิ่งใดไม่ให้พุดบดหรือแก้ตัวด้วยความเท็จ
- (๓) ไม่ให้ประพฤติตนด้วยการข่มเหงและเบียดเบียนผู้ใดเป็นอันขาด

เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีได้ทำงานให้ราชการอย่างเอาจริงเอาจังโดยเสียสละทั้งชีวิตและเงินทองเงินที่เบิกจากหลวงไม่ได้ ท่านก็ออกเงินสดใช้เอง เช่น ท่านได้สั่งซื้อเครื่องข่งตวงวัดมาใช้ในราชการ แต่เบิกเงินไม่ได้ ท่านก็ต้องใช้เงินส่วนตัว เมื่อคราวไปหลวงพระบางเจ้านายลาวยืมเงินจากท่าน ไปปลูกบ้านที่ถูกจีนฮ่อเผาเป็นเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท ได้เจรจาขอเงินคืนก็ไม่ได้ผล นอกจากนี้ยังต้องใช้เงินซึ่งเป็นหนี้หน่วยงานต่างๆ ที่หยิบยืมคราวไปปราบฮ่อเป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ท่านต้องใช้หนี้เองทั้งสิ้น ท่านไม่ได้คิดคอบโกยเงินทองของทางราชการแต่อย่างใด

เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีได้เขียนบันทึกในสมุดพกส่วนตัวของท่านไว้ดังนี้

“เราได้ทำราชการทุกสิ่ง มิได้ละทิ้งให้ราชการท่านเสียแต่ความสุขในตัวเรานั้นหาไม่มีเลย วันหนึ่ง ๒๔ ชั่วโมง เราก้ทำตลอดวันไว้แต่นอนหลับไปเท่านั้น เราได้ใช้เงินหลวงปีหนึ่งกว่าหมื่นซ่ง ผลประโยชน์ที่เราได้ก็ชั่วแต่เงินเดือนที่พระราชทานเท่านั้น ความจนก็เบียดเบียนเราเข้ามาทุกวัน เวลาอาหารจะเลี้ยงพี่น้องก็ไม่ค่อยจะพอรับประทาน บ้านก็ไม่พอกันอยู่ ถึงตัวเราจะได้รับความลำบากถึงเพียงนี้ เราก้ยังมีสันดานอันซื่อตรงอยู่เสมอ ที่เราทนได้ก็เพราะเรามีกตัญญูต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและบิดามารดาของเราซึ่งเป็นผู้มีพระเดช พระคุณอันยิ่งใหญ่”

๕. มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

สาเหตุอีกประการของการทุจริต คือการมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ทำให้ต้องเป็นหนี้สิน เมื่อไม่สามารถจะหาเงินมาได้โดยทางสุจริต ก็ใช้วิธีทุจริต

กรณีตัวอย่างสำหรับข้าราชการที่มีเงินเดือนและรายได้น้อยกว่ารายจ่ายของตนเองและครอบครัว จึงต้องฉ้อราษฎร์บังหลวง การฉ้อราษฎร์ก็โดยการเรียกร้องผลตอบแทนจากผู้มารับบริการ หรือการรับสินบนเป็นการโกงเงินประชาชน ส่วนการบังหลวง คือการทุจริตเงินหลวง เช่น ยักยอกเงินที่จะต้องส่งให้หลวงหรือเบิกเงินเกินกว่าที่มีสิทธิจะเบิกได้ เป็นการโกงเงินแผ่นดิน

หรือแม้แต่ผู้ที่ทำงานเอกชน ตัดการพนัน หรือมีการใช้จ่ายเงินเกินฐานะ และยังสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของบัตรเครดิตทำให้ขาดสติ ยับยั้งชั่งใจ ใช้จ่ายเงินเกินตัว ทำให้มีหนี้สินที่ไม่สามารถนำมาคืนหรือผ่อนส่งได้ จึงเกิดความคิดชั่ววูบหรือความตั้งใจในการก่อคดีต่าง ๆ เช่น การปล้นร้านทอง หรือบางรายไม่มีทางออกในการแก้ไขปัญหา ใช้วิธีการดับชีวิตตนเองเป็นการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากความอยากได้ อยากมี อยากเป็นทั้งสิ้น ฉะนั้น การประพฤติปฏิบัติตนโดยการเดินตามรอยพระยุคลบาท และนำคุณธรรม ๔ ประการตามพระบรมราชาบาทตรงกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง ฆราวาสธรรม เป็นหลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์มี ๔ ประการ ดังนี้

(๑) สัจจะ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ความจริง คือ จริ่งใจ พุดจริง ทำจริง

(๒) ทมะ การข่มใจ รู้จักควบคุมจิตใจของตนเอง ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา

(๓) ขันติ ความอดทน อดกลั้น ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ไม่หวั่นไหว ไม่ท้อถอย

(๔) จาคะ ความเสียสละ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สละความสุขสบายของตนในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น ไม่เห็นแก่ตัว พร้อมทั้งจะร่วมมือช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ้วแผ่ไม่คับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ใจตัว

ดังนั้น ความซื่อสัตย์ สุจริต ของทุกคนในชาติ จำเป็นจะต้องให้ความร่วมมือและให้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในสังคม ทั้งนี้ สามารถแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. ภาครัฐ ต้องบริหารทรัพยากรสังคมที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติค่านิยม และวิธีทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน และสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

๒. ภาคธุรกิจเอกชน ต้องสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและองค์การเอกชนต่าง ๆ มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการร่วมทำงานกับภาครัฐและประชาชนอย่างราบรื่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๓. ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

แนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย

อันอาจกล่าวได้ว่า การทุจริต หรือคอร์รัปชันได้แผ่ขยายไปในสังคมทุกระดับอย่างกว้างขวางชนิดที่ไม่เคยพบเห็นกันมาก่อน โดยมีการกล่าวหาอย่างรุนแรงว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐทุกระดับกระทำความผิดต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมและร่ำรวยผิดปกติในทุกรูปแบบ ซึ่งพฤติกรรมเลวร้ายดังกล่าวมีส่วนทำให้สังคมไทยต้องสิ้นคลอน ก่อเกิดปัญหาในด้านคุณธรรมจริยธรรม ประชาชนขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในรัฐบาลและวงราชการมีผลกระทบอย่างร้ายแรงในทางเศรษฐกิจ สังคมโลกแสดงความรังเกียจ และนานาชาติประหลัดใจที่จะมาลงทุน นอกจากนี้ยังทำให้ประชาคมโลกมองว่าประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนาทั้งที่ประเทศไทยได้พยายามสร้างกลไกทางกฎหมายให้ชัดเจน และสามารถบังคับใช้ได้จริง เช่น จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรียกโดยย่อว่า “ป.ป.ป.” ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมีการจัดตั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญขึ้น ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นอันได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) แทนที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. แต่หลังจากปฏิบัติภารกิจอย่างเข้มแข็งมาได้เพียง ๓ ปีเศษ ในปี ๒๕๔๔ รัฐบาลก็ถูกตั้งข้อสงสัยว่าพยายามผูกขาดอำนาจทำลายระบบการตรวจสอบถ่วงดุล และแทรกแซงครอบงำองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่เว้นแม้แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงทำให้การทุจริต คอร์รัปชันดำเนินไปอย่างกว้างขวาง และล้าลึกจนยากที่จะแก้ไขเปรียบได้ดั่งมะเร็งร้ายที่เกาะกินสังคมจนมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติดังที่ปรากฏ^{*}

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบัน

จากผลการสอบสวนและศึกษาเรื่องการทุจริตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตของวุฒิสภา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเมื่อปี ๒๕๔๕ ให้สรุปกรณีทุจริตคอร์รัปชันออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่

- (๑) การทุจริตเชิงนโยบาย
- (๒) การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- (๓) การทุจริตในการให้สัมปทาน
- (๔) การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ
- (๕) การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือประโยชน์ทับซ้อน

^{*}ที่มา : วารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐, การทุจริตคอร์รัปชัน, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <https://tepe11.wordpress.com/การทุจริต-คอร์รัปชัน/>

(๑) การทุจริตเชิงนโยบาย

เป็นรูปแบบใหม่ของการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือมติของคณะกรรมการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริงดังนี้

ก. มีการกำหนดนโยบายที่จะทำโครงการหรือกิจการโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐบาลที่อ้างประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนเป็นอันดับแรก

ข. มีการเตรียมการรองรับโครงการ หรือกิจการนั้นให้มีความชอบด้วยกฎหมายหรือกฎระเบียบ

ค. ท้ายสุดคือผลประโยชน์อันมิควรได้เกิดขึ้นแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือพวกพ้องหรือญาติมิตรของผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งอาจเป็นเงินได้ ทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์อื่น ซึ่งมักจะเป็นผลประโยชน์ที่มหาศาล ที่ตกได้กับฝ่ายบริหารซึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ครอบงำฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายข้าราชการประจำ

(๒) การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

เป็นการใช้อำนาจและหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนในฐานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ปัจจุบันมักเกิดจากความร่วมมือระหว่างนักการเมือง พ่อค้า และข้าราชการประจำ อันมีลักษณะเป็นธุรกิจทางการเมืองที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ การที่นักการเมืองและนักธุรกิจร่วมกันครอบครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบ ทั้งนี้โดยมีข้าราชการฝ่ายปกครอง และเจ้าพนักงานที่ดินให้ความร่วมมือ หรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทน

(๓) การทุจริตในการให้สัมปทาน

เป็นการแสวงหาหรือเอื้อประโยชน์โดยมิชอบจากโครงการหรือกิจการของรัฐซึ่งรัฐได้รับอนุญาต หรือมอบให้เอกชนดำเนินการแทนให้ลักษณะสัมปทานผูกขาดในกิจการใดกิจการหนึ่ง เช่น การทำสัญญาสัมปทานโรงงานสุรา การทำสัญญาสัมปทานโทรคมนาคม เป็นต้น

(๔) การทุจริตโดยการทำลายระบบการตรวจสอบอำนาจรัฐ

เป็นการพยายามดำเนินการให้ได้บุคคลซึ่งมีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอันที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ทำให้องค์กรเหล่านี้มีความอ่อนแอไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือประโยชน์ทับซ้อน (Conflict Of Interest)

เป็นกรณีทุจริตสีเทา (gray area of corruption) ซึ่งกลุ่มคนชั้นนำในสังคมไม่อาจยอมรับได้ แต่คนทั่วไปอาจเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา เช่น การมีผลประโยชน์ได้เสียทางการเงินหรือในทางสัญญาการมีรายได้นอกเหนือตำแหน่งหน้าที่ การรับของขวัญ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้

ผู้มีอำนาจในฐานะผู้วินิจฉัยสั่งการ กระทำการใดโดยรู้ว่าตนหรือสามี หรือภรรยา บุตรผู้เยาว์ หรือหุ้นส่วน ได้รับประโยชน์ทางการเงินจากการวินิจฉัยสั่งการหรือการกระทำของตน

หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐประพฤติและปฏิบัติตามหลักจริยธรรม รวม ๘ ประการ ดังต่อไปนี้ ก็เชื่อว่าการทุจริตคอร์รัปชันอันเป็นมะเร็งร้ายที่เกาะกินสังคมไทย ก็จะลดน้อยลงในที่สุดได้แก่

- ความซื่อตรง (Integrity)
- ความสุจริต (Honesty)
- ความมีศีลธรรม (Morality)
- ความยุติธรรม (Fairness)
- การรักษาคำมั่นสัญญา (Promise Keeping)
- การไม่ขัดแย้งผลประโยชน์ (Conflict of Interest)
- การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ (Compliance with Laws and Regulation)
- การรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรี (Reputation and Dignity)

หลักจริยธรรม ๘ ประการนี้ จะสร้างขึ้นสำเร็จได้ในสังคมไทย ก็ต่อเมื่อองค์กรทุกภาคส่วนในสังคมให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการส่งเสริมสนับสนุนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประกอบกับการมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ดีในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตย่อมจะทำให้งานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสบความสำเร็จในที่สุด

แนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ประกอบด้วย^๖

๑. แก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อปฏิรูปทางการเมืองให้ประชาชนมีสิทธิและอำนาจในการจัดตั้งองค์กรที่เป็นฝ่ายประชาชนหรือฝ่ายเป็นกลาง เป็นอิสระ มีขีดความสามารถที่จะตรวจสอบนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะองค์กรด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. ตราพระราชบัญญัติตั้งองค์กรอิสระเพิ่มขึ้น เช่น องค์กรอิสระข้อมูลข่าวสาร องค์กรอิสระคุ้มครองผู้บริโภค องค์กรอิสระสภาพแวดล้อมแห่งชาติ องค์กรอิสระเพื่อความโปร่งใส และปฏิรูปกระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการองค์กร ควรให้ได้คนที่เป็นกลาง เป็นอิสระจากพรรคการเมืองจริง ๆ และไม่ควรเน้นคุณสมบัติผู้สมัครประเภทที่มุ่งให้ข้าราชการตำแหน่งสูงที่เกษียณแล้วเข้ามาเป็นคณะกรรมการเหล่านี้ เนื่องจากจะทำให้องค์กรเหล่านี้ทำงานแบบระบบราชการ และไม่กล้าตรวจสอบนักการเมืองอย่างจริงจัง

^๖ ที่มา เว็บไซต์ THAIPUBLICA, นโยบายรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ : การทับซ้อนของผลประโยชน์ทางธุรกิจ (Conflict of Interest), โดย วิทยากร เชียงกุล, เข้าถึงข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ <https://witayakornclub.wordpress.com/2008/04/30/แนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริต/>

๓. รัฐบาลต้องจัดงบประมาณสนับสนุนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรประชาชน ให้ทำงานคู่ขนานและร่วมกับองค์กรอิสระ เพราะการได้รับการสนับสนุน และการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเสริมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานขององค์กรอิสระ ประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ภาคประชาชนเข้มแข็ง พัฒนาระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมให้ก้าวหน้าไปมากยิ่งขึ้น

๔. ต้องเร่งปฏิรูปกฎหมาย ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทุกระดับ ปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการสื่อสารมวลชน เพื่อให้กลไกการทำงานของกฎหมายการศึกษา ระบบข้อมูลข่าวสารเกิดความเป็นธรรม โปร่งใส มีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น

๕. ประชาชน นักวิชาการ ผู้ทำงาน สื่อสารมวลชนต้องร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจ และเผยแพร่ความรู้ระบบเศรษฐกิจ ธุรกิจสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อน เช่น เรื่องการสื่อสาร โทรคมนาคม ตลาดหลักทรัพย์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การตกลงการค้าเสรี ฯลฯ ให้ประชาชนเข้าใจและรู้เท่าทัน นักการเมืองให้มากที่สุด ประชาชนจะได้ไม่ถูกหลอกให้เป็นเพียงผู้ลงคะแนนให้นักการเมืองอย่างเดียว หลังจากนั้น นักการเมืองจะเอาทรัพยากรของประเทศไปใช้อย่างไรบ้าง ประชาชนไม่รับรู้ หรือไม่มีบทบาทอะไรเลย

๖. ควรมีการรวมตัวของภาคธุรกิจ ภาคประชาชนทุกฝ่าย เป็นองค์กรผู้บริโภคและองค์กรเพื่อความโปร่งใสที่เข้มแข็ง ติดตามตรวจสอบการทำงานของทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดระบบการบริหารที่ดีหรือธรรมาภิบาล/บริษัทภิบาล (Good Government) ที่ดี คือ มีประสิทธิภาพโปร่งใส และเป็นธรรม เพราะการจัดตั้งองค์กรประเภทนี้และการพัฒนาระบบบริหารที่ดีเป็นหนทางที่ป้องกันและลดการทุจริตคอร์รัปชันอย่างได้ผลทางหนึ่ง (ได้แนวคิดบางส่วนจาก พอภพ ธงไชย “บทเรียนรัฐธรรมนูญใหม่และการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านคอร์รัปชัน” การสัมมนาวิชาการประจำปี ๒๕๔๓ เรื่อง สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ๑๘-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓)

ผลการจัดอันดับคอร์รัปชันโลกปี ๒๕๕๗
ไทยได้ที่ ๘๕ จาก ๑๗๕ ประเทศ ได้ ๓๘ คะแนน จาก ๑๐๐*

ดร.จรี วิจิตรวาทการ เลขาธิการมูลนิธิองค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (Transparency Thailand) เปิดเผยผลการจัดอันดับในการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยได้คะแนน ๓๘ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่อันดับที่ ๘๕ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๗๕ ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ ๑๒ จาก ๒๘ ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

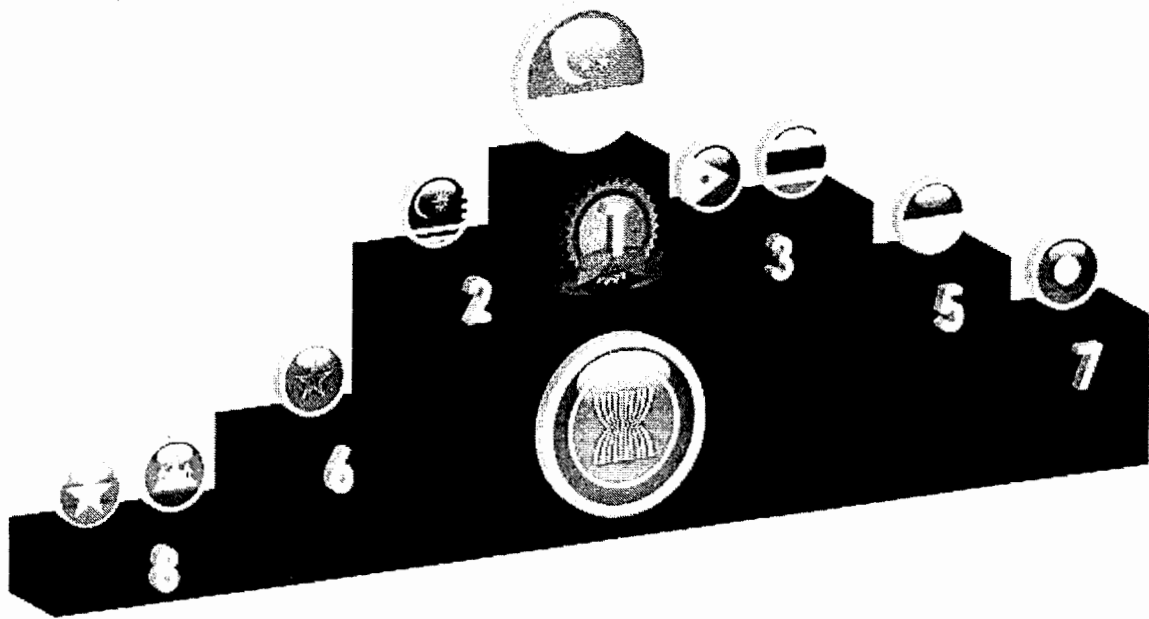
ผลการจัดอันดับปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีผลคะแนนดีขึ้นบ้าง แต่ได้อันดับดีกว่าเดิม เมื่อเปรียบเทียบกับจากปี ๒๕๕๖ ซึ่งได้อันดับที่ ๑๐๒ ในระดับโลก และอันดับที่ ๑๖ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน มีเพียงประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียเท่านั้น ที่มีคะแนนเกิน ๕๐ คะแนน โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓ จาก ๙ ประเทศ ในกลุ่มอาเซียน

ดร.จรี กล่าวว่า “การจัดอันดับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันเป็นวิธีการที่ใช้กระตุ้นความสนใจของผู้คนทั่วโลกต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่มีการทำกันทุกปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลคะแนนปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีคะแนนดีขึ้นเล็กน้อย จาก ๓๕ คะแนนในปี ๒๕๕๖ แล้วมาเป็น ๓๘ คะแนน และขยับอันดับขึ้นมาจากอันดับที่ ๑๐๒ เป็นอันดับที่ ๘๕ ซึ่งการที่อันดับของประเทศไทยเลื่อนขึ้นเป็นเพราะหลายประเทศที่เคยมีคะแนนเท่ากันหรือมากกว่าเราในปีที่แล้ว ได้คะแนนเท่าเดิมหรือบางประเทศกลับได้คะแนนลดลงหรือเพิ่มขึ้น แต่อย่างน้อยกว่าเรา ซึ่งอาจหมายถึงในช่วงปีที่ผ่านมา หลายภาคส่วนได้พยายามมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและเห็นผลของการแก้ปัญหาบางด้าน เช่น การปลูกฝังความดีให้เด็ก ๆ ในการเรียนการสอนหลักสูตร “โตไปไม่โกง” และการดำเนิน “โรงเรียนคุณธรรม” รวมถึงการตื่นตัว ของภาคธุรกิจในการต่อต้านการทุจริต

อีกทั้งคนไทยจำนวนมากได้แสดงความรู้สึกไม่พอใจต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชัน การที่คนในสังคมตื่นตัวต่อปัญหาร่วมกันเช่นนี้เป็นสัญญาณที่ดีว่าประเทศไทยได้นำพลังร่วมของคนในสังคมมาผลักดันการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันให้เป็นวาระแห่งชาติที่แท้จริง ทั้งนี้ รวมถึงการไม่ยอมรับการโกงทุกรูปแบบและไม่ให้คนโกงมีที่ยืนในสังคม และมีการกลั่นกรองและตรวจสอบผู้บริหารประเทศให้ทำงานด้วยความรับผิดชอบและโปร่งใสนี้ก็ถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง”

* ที่มา : เว็บไซต์ THAIPUBLICA, เรื่อง “ผลการจัดอันดับคอร์รัปชันโลกปี ๒๕๕๗ ไทยได้ที่ ๘๕ จาก ๑๗๕ ประเทศ ได้ ๓๘ คะแนนจาก ๑๐๐”, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://thaipublica.org/2014/12/cpi-2014-1/>.

ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ปี ๒๕๕๗ ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	อันดับในอาเซียน	อันดับโลกปี ๒๕๕๗	คะแนนปี ๒๕๕๗	คะแนนปี ๒๕๕๖
สิงคโปร์	๑	๗	๘๔	๘๖
มาเลเซีย	๒	๕๐	๕๒	๕๐
ฟิลิปปินส์	๓	๘๕	๓๘	๓๖
ไทย	๓	๘๕	๓๘	๓๕
อินโดนีเซีย	๕	๑๐๗	๓๔	๓๒
เวียดนาม	๖	๑๑๙	๓๑	๓๑
ลาว	๗	๑๔๕	๒๕	๒๖
เมียนมาร์	๘	๑๕๖	๒๑	๒๑
กัมพูชา	๘	๑๕๖	๒๑	๒๐

ที่มา : มูลนิธิองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย

CPI (Corruption Perceptions Index) คือ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ ๐ (คอร์รัปชันมากที่สุด) - ๑๐๐ (คอร์รัปชันน้อยที่สุด) จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระนานาชาติที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อรณรงค์แก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและมีเครือข่ายใน ๑๒๐ ประเทศทั่วโลก และได้จัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ เป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้ ได้จัดอันดับจากประเทศต่าง ๆ จำนวน ๑๗๕ ประเทศ โดยจัดอันดับจากผลสำรวจของสำนักโพลล์ต่าง ๆ จำนวน ๑๒ แห่ง

ดัชนีวัดภาพคอร์รัปชันของประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ - ๒๕๕๗

ปี	คะแนน/คะแนนเต็ม	จำนวนประเทศ	อันดับ
๒๕๓๘	๒.๗๙/๑๐	๔๑	๓๔
๒๕๓๙	๓.๓๓/๑๐	๕๔	๓๗
๒๕๔๐	๓.๐๖/๑๐	๕๒	๓๙
๒๕๔๑	๓/๑๐	๘๕	๖๑
๒๕๔๒	๓.๒/๑๐	๙๘	๖๘
๒๕๔๓	๓.๒/๑๐	๙๐	๖๐
๒๕๔๔	๓.๒/๑๐	๙๑	๖๑
๒๕๔๕	๓.๒/๑๐	๑๐๒	๖๔
๒๕๔๖	๓.๓/๑๐	๑๓๓	๗๐
๒๕๔๗	๓.๖/๑๐	๑๔๖	๖๔
๒๕๔๘	๓.๘/๑๐	๑๕๙	๕๙
๒๕๔๙	๓.๖/๑๐	๑๖๓	๖๓
๒๕๕๐	๓.๓/๑๐	๑๗๙	๘๔
๒๕๕๑	๓.๕/๑๐	๑๘๐	๘๐
๒๕๕๒	๓.๔/๑๐	๑๘๐	๘๔
๒๕๕๓	๓.๕/๑๐	๑๗๘	๗๘
๒๕๕๔	๓.๔/๑๐	๑๘๓	๘๐
๒๕๕๕	๓.๗/๑๐๐	๑๗๖	๘๘
๒๕๕๖	๓.๕/๑๐๐	๑๗๗	๑๐๒
๒๕๕๗	๓.๘/๑๐๐	๑๗๕	๘๕

ที่มา : วิเคราะห์ข้อมูลโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย

ภาคผนวก

: ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริต

และประพฤติมิชอบ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปลงสาระสำคัญของ

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริต

และประพฤติมิชอบ พ.ศ.

ร่าง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑)

สำนักนายกรัฐมนตรี
เลขที่รับ 13243
วันที่ 23 มี.ค. ๒๕๕๘
เวลา 14.25 น.

ที่ นร ๐๕๐๗/๕๗/๓๑๓

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

จันทรา ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

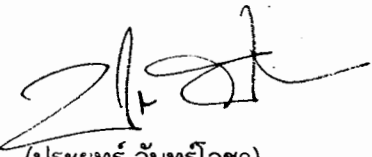
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ ในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก
 (ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
 นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๒๒๘๐/๕๐๐๐ ต่อ ๓๐๕
เวลา ๒๕ มี.ค. ๒๕๕๘
แจ้งให้ทราบ

ที่ ๒๕ (๑) ๒๕๕๘
 วันที่ ๒๓ มี.ค. ๒๕๕๘
 เวลา ๑๖.๐๑ น.
 สำนักการประสาน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๐๕
 โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๕๕ (0/๓ ส่งสภาพ 003๕๖๓๖)

(๒)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
พ.ศ.

หลักการ

จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

เหตุผล

โดยที่การทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก และจากการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง ส่งผลให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเข้าสู่ศาลมากขึ้น สมควรจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค

“คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะมีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(๑) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

(๒) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ หรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ หรือการใช้อิทธิพล เพื่อดึงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด

(๔)

(๓) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ หรือกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

(๔) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม (๑) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

(๕) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุรั่วรัวผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๖) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๗) กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (๑) ถึง (๖)

ความในวรรคหนึ่งมิให้รวมถึง

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๔ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางโดยยกฐานะแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาชั้นเป็นศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี แต่บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นนอกเขตของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะยื่นฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่จะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตศาลไว้พิจารณาพิพากษาหรือได้รับโอนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคหรือศาลชั้นต้นอื่นภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ นอกเขตศาลได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคขึ้น และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลและกำหนดที่ตั้งศาลในเขตศาลนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๗ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา ๘ เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๙ ในกรณีที่มีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ศาลนั้นรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวแล้วเสนอปัญหานั้นให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๐ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีความจำเป็น ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นอื่นดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแทนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลชั้นต้นที่ได้รับแต่งตั้งนำวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไปใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น

มาตรา ๑๒ การนั่งพิจารณาและการพิพากษาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะกระทำในศาลนั่นเองหรือ ณ ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นก็ได้ในกรณีไปนั่งพิจารณาหรือพิพากษาคดีที่ศาลชั้นต้นอื่น จะให้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือของศาลชั้นต้นนั้นทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้

มาตรา ๑๓ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้

(๖)

หมวด ๒

ผู้พิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา ๑๔ ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทุกศาล ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๑๕ ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนกับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๖ ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาและศาลชั้นต้นอื่นยังคงมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป

มาตรา ๑๗ เมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางนั้นด้วย บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลชั้นต้นนั้นยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ

มาตรา ๑๘ ในวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งในแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปจนกว่าจะมีผู้มาดำรงตำแหน่งตาม พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๙ ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตในท้องที่นั้นด้วย และโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคนั้นเช่นเดียวกับการยื่นฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ ให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลชั้นต้นแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะเห็นสมควร ให้ศาลชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องไว้ มีอำนาจออกหมายขังหรือปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

มาตรา ๒๐ บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่การทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก และจากการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังส่งผลให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นสู่ศาลมากขึ้น สมควรจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ได้แก่ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๕ ร่างมาตรา ๖ ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๑๐)

(๒) กำหนดวันใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

(๓) กำหนดบทนิยามคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” และ “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” (ร่างมาตรา ๓)

(๔) กำหนดเขตอำนาจศาล โดยให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง มีเขตตลอดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค มีเขตตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการ (ร่างมาตรา ๕ และร่างมาตรา ๖)

(๕) กำหนดมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา และให้ประธานศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีใดอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ (ร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙)

(๖) กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคน

แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในราชการ จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นได้ แต่ต้องไม่เกินสามคน (ร่างมาตรา ๑๕)

(๗) กำหนดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ให้แต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมาแล้ว และตำแหน่งผู้พิพากษา ให้แต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (ร่างมาตรา ๑๔)

(๘) กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกไปนั่งพิจารณาที่ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นได้โดยจะใช้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลนั้นเองหรือของศาลชั้นต้นที่ไปนั่งพิจารณาทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๙) กำหนดบทเฉพาะกาลในกรณีที่ยังไม่ได้เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ศาลชั้นต้นที่มีอยู่พิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไปได้ และกรณีเมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลชั้นต้นที่มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบค้างพิจารณาอยู่คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๑๖ ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๔ และร่างมาตรา ๒๐)

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)